

Gennemsnit af 4 000 Kr., som Landoverskatteraadets Meddelelse beviser, at der er betalt Skat af. Her er der altsaa noget at hente.

Spørgsmaalet blev da for mig: Hvorledes faar man denne Skattereserve draget frem? Her mente jeg altsaa, at en Bogføringspligt vilde hjælpe, en Bogføringspligt, som jeg for Resten gerne saa udstrakt til mange andre. Der er i Samfundet adskillige foruden Landbrugerne, som nu er undtagne fra Bogføringspligten, men som ogsaa burde have den; men foreløbig holdt jeg mig til Landbruget, hvor jeg havde set Guldet glimte i nogle Kældere, der hidtil havde været lukkede af. Jeg henstiller altsaa stadig til den højtærede Finansminister at tage dette Spørgsmaal under kraftig Behandling. Det er jo blevet oplyst, at der er nedsat en Komité eller Kommission, hvad man nu skal kalde det, som behandler dette Spørgsmaal, og som for Tiden er i Færd med at udarbejde Forslag til et Bogførings-skema for Landbrugere. Det blev, mærkeligt nok, sidste Gang endogsaa oplyst, at det ærede Medlem fra Varde (Pinholt), som herfra talte meget kraftigt imod Bogføringspligten, er Medlem af denne Kommission, der skal udarbejde Forslag om Bogføringspligten. Naa, hvorledes han forliger de to Ting, det maa han om. Men at det vil være rigtigt at faa indført Bogføringspligt for Landbrugerne som for de fleste andre, anser jeg for ganske givet og utvivlsomt.

Man siger til mig, at det kan Landbrugerne slet ikke have med at gøre, de kan ikke føre et saadant Bogholderi. Nu har jeg i mange Aar levet i den Illusion — jeg tror for Resten ikke, det er nogen Illusion, men jeg har altsaa i mange Aar troet, at den danske Landbostand var en ualmindelig oplyst og klog Stand, og det tror jeg endnu og vil fremdeles tro det indtil videre. Men saa kan man ikke komme og sige, at Landbrugerne ikke kan føre Bøger for deres Bedrift. Det er ikke saa indviklet at føre Bog for et Landbrug, som det f. Eks. er for en blandet Købmandsforretning, absolut ikke, og at Landbrugerne egne intellektuelle Kvalifikationer skulde forhindre dem i at føre Bøger, tror jeg, som sagt, ikke paa. Hvis Landbrugerne blot kom saa vidt, at de begyndte paa det — mange af dem gør det, og mange vil gerne ind paa det —, skulde de nok blive kloge paa, at det allersolideste Grundlag for enhver Bedrift, lige fra en saa stor Bedrift som Statens ned til den private egen

Husholdning, er en ordentlig og gennemført Bogføring. Der kommer ikke Penge frem ved Bogføring, men man faar at se mange Ting, som er skjulte for en, naar man ikke fører Bøger, og som man tager sig ad notam i sine fremtidige Dispositioner.

Naar Landbrugerne kommer saa vidt, at de virkelig fører Bøger, er der intet Grundlag for Mistænkeliggørelse overfor dem, hvilket jo maa være dem en Behagelighed. Mistænkeliggørelse i Retning af, at de ikke vil opgive til Skatteansættelse de Indtægter, de virkelig har. En saadan Mistænkeliggørelse foregaar. Jeg har i denne Tid, hvor jeg har snakket med mange om disse Sager, faaet den ene Skose til Landboerne efter den anden stukket ud, ogsaa fra Landboere selv. Man har f. Eks. fortalt mig angaaende det Husmandsbrug, jeg nævnte før, som gav de 2 900 Kr. i Overskud — et Husmandsbrug paa under 7 Tdr. Land —, at da Skatteraadet fik dette Overskud paa 2 900 Kr. at se, voldte det dem frygtelige Kvaler. De sagde: Hvad skal vi dog gøre ved dette her; denne Husmand med de 7 Tdr. Land, som er en kløgtig Regnemester og fører brillant Bogholderi, gaar foran adskillige af vore Gaarde, det kan slet ikke gaa an, det er en frygtelig Kalamitet! Hvorledes de kom ud af deres Kvaler, skal jeg ikke tale om. Jeg har hørt en udmærket Landmand, som jeg talte med for 8 Dage siden, fortælle mig, at det Tal, jeg havde nævnt som Overskud, aldeles ikke var urimeligt, hans var langt større. Da jeg saa sagde til ham: Hvad staar De saa i Skat for?, svarede han forlegent: Ja, jeg staar i Skat for 4 000 Kr. — Ja, men hvor kan De det? — Jo, jeg kunde slet ikke nære mig paa Egnen, hvis jeg ikke nøjedes med at opgive de 4 000 Kr. — Saadant noget er jo kedeligt at høre, men jeg fortolker det altsaa saaledes, at alle de af vore Landmænd, der ikke fører Bogholderi, naturligvis tror, at de ikke har mere end disse 4 000 Kr., og den enkelte dygtige Landmand, som fører sit Bogholderi, og som opdager, at han har tjent 10 000—12 000 Kr., kommer saa i Forlegenhed overfor de andre. Han vil ikke gerne være en Spielverderber for sine Kolleger og Kammerater, saa han staar ikke hyggeligt i det. Alt dette vilde være borte med eet Slag, naar der blev ført et ordentligt Bogholderi af Landbrugerne med et ordentligt Driftsregnskab og en ordentlig Status. Saa var der ikke Tvivl om noget af det alt sammen, og saa vilde,